

A decorative graphic on the left side of the slide, consisting of a light green vertical bar and a dark blue horizontal bar with rounded ends.

Interperszonális kapcsolatok

.A találkozások skálafüggetlen eloszlása

Sok emberrel kevészer találkozunk
(szerep)

Kevés emberrel sokszor találkozunk
(rokonszenv)

Sok emberrel sokszor
(elidegenedett)

Kevés emberrel kevészer (izoláció)

Interperszonális kapcsolat

Empedoklész

- „Kettős a halandók keletkezése, kettős a távozásuk, az előbbit ugyanis mindenek egyesülése szüli és pusztítja el, az utóbbi pedig, midőn azok ismét széttenyésznek, abból táplálkozik és repül szét. És ezek a dolgok sohasem szűnnek meg folytonosan váltokozni: olyakor a Szeretet révén eggyé gyűl össze az összes, olykor pedig külön hordja őket a Viszály gyűlölködése.”

Személyközi kapcsolat

- Szelektivitás (rokonszenv-ellenszenv)
- Kölcsönösség (kölcsönös választás)
- Speciális időiség (az idő-élmény felfüggesztése, jelen idő élmény rövide, a visszaemlékezésben hosszúsága)

Interperszonális idő

„Nem öregedsz szememben, szép barátom:
Amilyennek először láttalak
Ma is oly szép vagy”

Shakespeare, CIV. Szonett (Szabó Lőrinc ford.)

A modern személyközi kapcsolathoz vezető út

- „Közösség” (vérségi kapcsolatok, területi közelségen alapuló kapcsolatok)
- Harci-katonai kapcsolatok
- Barátság (ad=kap)
- Vérségi kapcsolatok tabuvá válása (Oidipusz)
- „Szépség” mint „érzéki eszme”
- Erotika
- Személyi kör restrikciója

Kereszténység

- „Ember” negatív univerzalizációja („eredendő bűn”, menny és pokol kettőssége)
- Elfojtás, Ex-communicatio
- Idealizációk („lovagi szerelem”)
- Látszat és valóság konfliktusa
- A „Nő”, a „Zsidó”, az „Idegen” (projekciós célpontok)

Reneszánsz-Barokk-Rokokó

- A kollektív és az individuális konfliktusa (Rómeó és Julia)
- Az interperszonalitás, mint érték
- Az intimitás megszületése
- A szabadosság kultúrája (antik örökség felfedezése)

Romantika-Bidermeyer

- Az „Én” jogai
- Végletesség
- Szenvedélyesség
- Viktorianizmus
- Prüdéria
- Állam és család „szent szövetsége”
- Tekintélyelvűség

Modernitás

- I.vh.
- Nők emancipációja
- Új nemi szerepek
- Nukleáris család szétesése
- Alternatív kapcsolatok
- Magány
- Virtuális kapcsolatok

Giccs (Hankiss sláger-elemzése)

Én=vágyakozik, várakozik, vall, szenved, nyugtalankodik, sír, felejt, nem felejt, fél, hazudik, megtébolyodik, csalódik, mereng, Bolyong, bűnét bája

Te=haj, szem, ajak, kéz, láb, szív

Ő= elragadja a Te-t

Környezet= napsütés, szél, ég, felhők, szelek szárnya, csillagok, tűz, láng, parázs, völgy, eső, sugár, virág, kert, út

Összeállítás

- Test
- Társadalmi test (osztály, vallás, etnikum)
- Lélek (személyiség)
- Társadalmi lélek (értékek, attitűdök)
- Viselkedés (javak)
- Sors (szocializáció)

Folyamatmodell

- Megismerkedés („appeal”, projekció, vonzódás)
- Kezdeményezés-folytatás (turn and take)
- Alku
- Konfliktusok-oldódás-harmónia
- Intimitás (titoktalanodás)
- Zajlás
- Kihűlés
- Eltérő narratívák (bűnbak-keresés)
- Bomlás, megszűnés
- Utóélet

Az intimitás

- Nincs titok,
nincs tiltás,
nincs
manipuláció

A titok

- „A titok úgyszólván egy második világot hoz létre a látható mellett, s a lehető legteljesebben befolyásolja az utóbbit”
- Midász titka
- A titok kínzó tudása (komornyik-tudás)
- Stratégiai titok
- Élet-titok
- Taktikai titok

Hibák

- Szűk kommunikációs eszköztér (önprezentációs hibák)
- Projekció (szélhámos fel nem ismerése)
- Elégtelen keresés (rossz kompromisszum)
- Önzés
- Kihasztnálás
- Túlterhelés
- Negatív motiváció (taszítás, kényszer)

Vonzalom-típusok

- Erotika (testi vonzalom, haj, bőr, alkat, testrészek, izmok stb.)
- Játékosság (szórakozás, tét-mentesség, félelem-mentesség)
- Józanság (pragmatizmus, kölcsönös haszon)
- Megszállottság („a test ördöge”)

Magyarázatok

- Behaviorizmus (csere-elmélet „különbségek vonzzák egymást”)
- Alaklélektan („hasonló a hasonlónak örvend)
- Pszichoanalízis (tudattalan kapcsolódások, „odi et amo”)

Csereelmélet

- Nyereség (öröm, kielégülés, kedvtelés)
- Költség (bánat, fáradtság, szorongás)
- Egyenleg (a költségek levonása után megmaradó nyereség)
- Összehasonlítási szint (abszolút szint, magány vs. Együttlét)
- Alternatívákat összehasonlító szint (együttlét vs. együttlét egy másik személlyel)

Válás-okok

- Cserearány romlás (öregedés, kopás, betegségek, nőnek a költségek)
- Kielégítetlen kereslet (új szükségletek megjelenése)
- Fizetéseképtelenség (testi-lelki összeomlás)

Kísérleti szerelem-kutatás

- 327 fiú, 327 lány
- Előzetes adatfelvétel (magasság, vallás, bőrszín, önértékelés, idegesség, partnerrel szembeni elvárás)
- „Négyszeres kódolás”
- Partnerkijelölés véletlen alapon (de alacsonyabb fiút sosem jelöltek magasabb lányhoz)
- Bál (1/2 8-11 között)

Mérés

- 327 pár kitöltötte a kérdőívet a szünetben
- Mennyire tetszett a partner?
- Mennyire tűnt a partner társas szempontból vonzónak?
- Mennyire volt kínos a zsákbamacska randevú?
- Mennyire tűnt úgy, hogy a partnernek tetszett a megkérdezett k.sz.?
- Mennyire tűntek hasonlóknak a partner nézetei a megkérdezett k.sz. nézeteihez?
- Mekkora erőfeszítést tett a k.sz. hogy partnere jól érezze magát?
- Szeretne-e vagy sem újra találkozni partnerével?

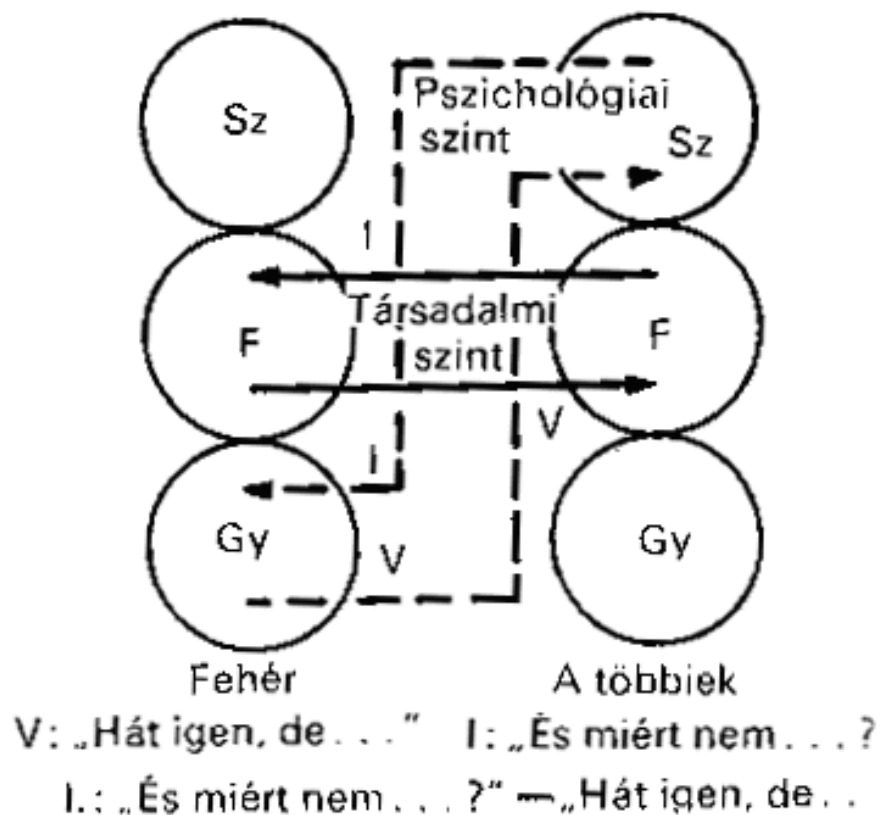
Eredmények

- Minél vonzóbb valaki, annál népszerűbbnek mondja magát, különösen ha lány (f.:30, n.:46)
- Minél vonzóbb a k.sz. annál vonzóbb személyre vágyott (f.:18, n.:23)
- Minél vonzóbb a k.sz. annál kevésbé valószínű, hogy véletlenszerűen kijelölt partnerét vonzónak tartja.
- A k.sz.ek saját vonzerejüktől függetlenül a szép lányokat preferálták (velük akartak inkább randevúzni).
- Minél szebb a partner, annál inkább tetszik, és annál inkább akarnak vele találkozni, függetlenül attól, hogy a partnernek tetszik-e vagy sem a személy maga

Játszmák

- Kihűlt interperszonális viszony
- Ritualizáció
- Ellentét a kommunikáció viszony szintje és tartalmi szintje között

Berne: Emberi játszmák

8. ábra

Berne: Emberi játszmák

📖 **Játszmák:** rejtett jellegű és nyereségvágy jellemzi

📖 **Eljárások és a Rituálék:** az eljárás lehet sikeres, a rituálé hatékony, az időtöltés hasznos hajtó, de kimenetelük sosem drámai, nincs bennük konfliktus.

A játszmák alapvetően tisztességtelenek, kimenetelük nem csupán izgalmas, de drámai jellegű is lehet. A játszma általában a szülői és a gyermek állapot között játszódik le.

Hibás szülő-gyermek kapcsolatok újra-lejátszása

- „Fáj a fejem”
- „Megint iszol?”
- „Nem teszed meg, pedig megtehetnéd”
- „Mi lenne veled nélkülem?”
- „Hol a cipőm? - Ahova tetted!”

Játszmatár - példák

- Az „**alkoholista**”: törődésre vágyik, akarja hallani mások véleményét saját magáról és akkor érzi jól magát, ha a saját, vagy valaki más szülő-énje megdorgálja
- Az „**adós**” az, aki úgy ad célt az életének, hogy adósságot halmoz fel, melyet aztán törleszt, majd mikor azokon túl van (jelzálog kifizetve, gyermekek kitaníttatva, stb.) az élete céltalanná válik
- A „**most rajtacsíptelek**” típus az, aki egy adott szituációban az összes addig felgyülemlett ilyen irányú haragját kiadja magából (mikor a néni abbéli dühében hogy nem adják át neki a helyet a buszon, ami szerinte megilleti, a legfiatalabbat elkezd szapulni és nagyon eltúlzott következtetéseket levonni) ettől megkönnyebbül, és jobban érzi magát.